

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

THAI INDUSTRIAL STANDARD

มอก. 2389 – 2551

เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรม

DENTAL PATIENT CHAIR

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ICS 11.060.20

ISBN 978-974-292-619-9

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แก้อื้อผู้ป่วยทางทันตกรรม

มอก. 2389 – 2551

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 3300

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 126 ตอนพิเศษ 59ง
วันที่ 22 เมษายน พุทธศักราช 2552

คณะกรรมการวิชาการคณะที่ 645
มาตรฐานทันตภักดิ์

ประธานกรรมการ

ศาสตราจารย์พลโทพิศาล เทพลีธา

ทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

กรรมการ

รองศาสตราจารย์สุรสิทธิ์ เกียรติพงษ์สาร

-

รองศาสตราจารย์ชลธชา ห่านิรัตติศัย

-

นางวิกุล วิศาลเสถียร

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

นางสาวศิริพรรณ เอี่ยมรุ่งโรจน์

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจิต พูลทอง

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์วิชญ์ กาญจนะวสิต

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พันเอกพิเศษรังรักษ์ อิงอร่าม

กองทันตกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

นายบุญไทย จันทรานุกวัฒน์

บริษัท บี.เค.ทันตภักดิ์ จำกัด

นายธีรวิทย์ บางยิ้ม

บริษัท สยามเดนทัล จำกัด

กรรมการและเลขานุการ

นางสุภัทรา อติสร

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เนื่องจากปัจจุบันผู้ผลิตในประเทศสามารถทำและประกอบเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมได้เองเพื่อเป็นการส่งเสริมการทำ
ผลิตภัณฑ์นี้ จึงกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรม ขึ้น

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้กำหนดขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากผู้ทำ ผู้ใช้ นักวิชาการ และเอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

ISO 6875 : 1995	Dental patient chair
ISO 9687 : 1993	Dental equipment – Graphical symbols
IEC 60601-1-1 : 2005	Medical electrical equipment – Part 1: General requirements for basic safety and essential performance
มอก. 11 - 2531	สายไฟฟ้าทองแดงหุ้มด้วยโพลีไวนิลคลอไรด์

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้พิจารณามาตรฐานนี้แล้ว เห็นสมควรเสนอรัฐมนตรีประกาศตาม
มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

ฉบับที่ 3961 (พ.ศ. 2551)

ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พ.ศ. 2511

เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แก้อีพ้วยทางทันตกรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แก้อีพ้วยทางทันตกรรม มาตรฐานเลขที่ มอก. 2389-2551 ไว้ ดังมีรายการละเอียดต่อท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2551

พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรม

1. ขอบข่าย

- 1.1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ครอบคลุมเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมทั้งแบบที่ควบคุมด้วยมือหรือด้วยไฟฟ้าหรือทั้ง 2 แบบร่วมกัน หรือด้วยกระบวนการอื่น ๆ

2. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีดังต่อไปนี้

- 2.1 เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรม (dental patient chair) หมายถึง เก้าอี้สำหรับผู้ป่วยที่รับการรักษาทางทันตกรรมที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะเพื่อใช้โดยบุคลากรทางทันตกรรม ปรับระดับความสูงต่ำของเก้าอี้ และพนักพิงปรับเอนนอนได้ เพื่อรองรับน้ำหนักและตำแหน่งของผู้ป่วยในท่านั่ง ท่านอน (supine position) และรองรับศีรษะ

3. ส่วนประกอบ

- 3.1 เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรม โดยทั่วไปมีส่วนประกอบดังนี้
- 3.1.1 ที่รับศีรษะ เพื่อรองรับศีรษะ
  - 3.1.2 พนักพิง เพื่อรองรับลำตัวช่วงบน และแขนช่วงบน
  - 3.1.3 ที่วางแขน (ถ้ามี) เพื่อรองรับแขนช่วงล่างและมือ
  - 3.1.4 ที่รองนั่ง เพื่อรองรับลำตัวช่วงล่าง ต้นขา แขนช่วงล่าง และมือ
  - 3.1.5 ที่วางขา (ถ้ามี) เพื่อรองรับขาส่วนล่าง อาจเป็นส่วนเดียวกับข้อ 3.1.4 ก็ได้
  - 3.1.6 ที่รองรับเท้า (ถ้ามี) เพื่อรองรับเท้า
  - 3.1.7 ฐาน เพื่อรองรับส่วนประกอบทั้งหมดในข้างต้น
- การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

4. คุณลักษณะที่ต้องการ

- 4.1 ลักษณะทั่วไป
- 4.1.1 เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมต้องมีรูปแบบเหมาะสมกับการขนส่ง จัดเก็บ ติดตั้ง ใช้งานและบำรุงรักษา การออกแบบสำหรับการใช้งานต้องปรับหรือควบคุมได้ง่ายและสะดวกโดยใช้มือ หรือเท้า หรือทั้ง 2 อย่าง และต้องมีการป้องกันมิให้การปรับดังกล่าวเกิดการกระทำโดยไม่ตั้งใจ ตัวควบคุมต่าง ๆ ต้องมีสัญลักษณ์แสดงหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรฐาน ISO 9687

- 4.1.2 แก้อุปกรณ์ทางทันตกรรมต้องมีเสถียรภาพ (stability) และทนทานต่อการใช้งานทางทันตกรรม และไม่มี ความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดเพลิงไหม้ ช็อกไฟฟ้า (electric shock) หรืออันตรายจากอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการใช้งาน
- 4.1.3 แก้อุปกรณ์ทางทันตกรรม ต้องออกแบบและสร้างขึ้นเพื่อรองรับผู้ป่วยในท่านั่งหรือนอน และให้บุคลากร ทางทันตกรรมทำงานได้อย่างถูกหลักอาชีวอนามัย
- 4.1.4 ขอบและมุมของอุปกรณ์ประกอบ รวมทั้งส่วนต่าง ๆ ที่สัมผัสกับผู้ป่วยและบุคลากรทาง ทันตกรรม ต้องไม่มีส่วนแหลมคมที่เป็นอันตราย
- 4.1.5 สายไฟฟ้าและท่อไฮดรอลิกทั้งหมด ต้องมีการป้องกันความเสียหาย หรืออันตรายเนื่องจากการเสียดสี หรืออื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการใช้งาน
- 4.1.6 ชิ้นส่วนที่เคลื่อนที่ได้และมีกระแสไฟฟ้า ต้องมีการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยอย่างเพียงพอ ต่อผู้ป่วยและบุคลากรทางทันตกรรม
- 4.1.7 ส่วนประกอบตามข้อ 3.1 ที่เป็นโลหะซึ่งอาจเป็นสนิมได้ ต้องเคลือบผิวป้องกันสนิม การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ เฉพาะข้อ 4.1.5 ก่อนตรวจพินิจให้เปิดฝาครอบพื้นฐาน หรืออาจต้อง ยกเบาะตรงที่นั่งออกก่อน
- 4.2 ส่วนที่มีการเคลื่อนไหว
  - 4.2.1 ส่วนที่มีการเคลื่อนไหวที่อาจทำให้เกิดอันตรายขณะใช้งาน ต้องมีการปิดเพื่อป้องกันอันตรายที่ทำให้เกิด การบาดเจ็บต่อผู้ป่วยและบุคลากรทางทันตกรรม ระยะห่างระหว่างส่วนที่มีการเคลื่อนไหวที่มีแหล่ง จ่ายพลังงาน กับส่วนต่อของส่วนที่จะสัมผัสกับมือและนิ้วของผู้ป่วยและบุคลากรทางทันตกรรม ต้องห่างกัน น้อยกว่า 10 mm เมื่อมีการเปิดเต็มที่ หรือห่างกันไม่น้อยกว่า 20 mm เมื่อปิดเต็มที่ การทดสอบให้วัดด้วยเครื่องวัดละเอียด 0.5 mm
  - 4.2.2 ต้องมีระบบความปลอดภัยเพื่อป้องกันผู้ป่วยและบุคลากรทางทันตกรรม จากการสัมผัสกับส่วนที่มีการ เคลื่อนไหวที่มีแหล่งจ่ายพลังงาน การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ
  - 4.2.3 สายไฟฟ้าและสายไฮดรอลิกทุกเส้น ต้องมีประสิทธิภาพในการป้องกันการเกิดการสึกกร่อน ฉีกขาด และถูกทำลาย ซึ่งเกิดจากการเสียดสีหรือการยึดหดขณะใช้งาน การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ
- 4.3 ส่วนควบคุมการทำงาน
ต้องออกแบบให้อยู่ในตำแหน่งที่ป้องกันไม่ให้งานหากสัมผัสโดยไม่ตั้งใจ
การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ
- 4.4 ระบบหยุดฉุกเฉิน
ต้องมีระบบหยุดฉุกเฉินร่วมอยู่ด้วยอย่างน้อยหนึ่งระบบ โดยติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ง่ายต่อการใช้แบบ ทันทีทั้งที่โดยบุคลากรทางทันตกรรม และเมื่อระบบหยุดฉุกเฉินทำงาน ทุกส่วนของแก้อุปกรณ์ทางทันตกรรม ที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้ป่วยและบุคลากรทางทันตกรรม ต้องหยุดทำงานทันที
การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.2

4.5 วัสดุหุ้มเบาะรองและเบาะรอง

4.5.1 วัสดุหุ้มเบาะรอง (ถ้ามี) และเบาะรอง

ต้องไม่หย่อนหรือตึงเกินไปและปราศจากตำหนิต่าง ๆ

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

4.5.2 การดูดซึมน้ำ

วัสดุหุ้มเบาะรอง (ถ้ามี) และเบาะรอง น้ำต้องไม่ซึมผ่าน

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.3

4.5.3 การดูดซึมน้ำมัน

วัสดุหุ้มเบาะรอง (ถ้ามี) และเบาะรอง ปรอทต้องไม่ซึมผ่าน

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.4

4.5.4 การติดไฟ

วัสดุหุ้มเบาะรองและเบาะรอง หรือเบาะรอง (กรณีที่ไม่มีวัสดุหุ้ม) ต้องติดไฟช้า

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.5

4.5.5 ความทนต่อการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อ

พื้นผิวภายนอกของวัสดุหุ้มเบาะรอง (ถ้ามี) หรือเบาะรอง ต้องไม่เกิดความเสียหายและเครื่องหมายไม่ลบเลือน

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.6 โดยใช้สารตามที่ผู้ทำแนะนำ และให้สารนั้นสัมผัสกับพื้นผิวเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมเป็นเวลา 24 h

4.6 ความปลอดภัยทางกล

4.6.1 ความทนแรงกดของที่รับศีรษะ

ต้องสามารถทนต่อแรงที่เกิดจากน้ำหนักศีรษะของผู้ป่วย แรงที่เกิดจากการทำงานของบุคลากรทางทันตกรรม และแรงบางส่วนจากผู้ป่วยขณะโค้งงอลำตัว โดยไม่เกิดการแตกหัก เปลี่ยนแปลงรูปร่างอย่างถาวร เสียรูปหรือเปลี่ยนตำแหน่งไปจากเดิม และยังคงปรับระดับสูงต่ำได้ตามปกติ

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.7

4.6.2 ความทนแรงกดและแรงดันของที่วางแขน

ต้องสามารถต้านแรงที่กระทำ โดยไม่เกิดการแตกหักหรือเปลี่ยนแปลงรูปร่างอย่างถาวร สำหรับที่วางแขนที่เคลื่อนที่ในแนวราบหรือแนวตั้งได้ ต้องมีกลไกการคลายตัว หรือทนต่อแรงโดยไม่เกิดการทำงานที่ผิดปกติอย่างถาวร

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.8

4.6.3 ระยะระหว่างพนักพิงกับพื้นห้อง

เมื่อเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมอยู่ที่ระดับต่ำสุด และเอนพนักพิงให้ด้านที่สัมผัสกับหลังผู้ป่วยลดลงต่ำสุด ระยะระหว่างปลายพนักพิงกับพื้นห้อง ต้องไม่เกิน 45 cm

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.9

หมายเหตุ สำหรับเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมที่ทำเป็นแผ่นเดียวกันตลอด ปลายพนักพิง หมายถึง ส่วนปลายของเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมด้านที่ต่อกับที่รับศีรษะ

4.6.4 ระยะห่างระหว่างชิ้นส่วนที่เคลื่อนที่ได้

ระยะห่างระหว่างชิ้นส่วนที่เคลื่อนที่ด้วยพลังงานกลกับส่วนอื่นที่เป็นคู่กัน ที่มีหรือนิ้วของผู้ป่วยหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องอาจเข้าถึงได้ หากปกติอยู่ชิดกัน เมื่อเปิดเต็มที่ระยะห่างต้องน้อยกว่า 10 mm และหากปกติอยู่ห่างกัน เมื่อเข้ามาใกล้กันเต็มที่ระยะห่างต้องไม่น้อยกว่า 20 mm

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.10

4.6.5 ความสามารถในการรับน้ำหนักและการทรุดตัว

ต้องสามารถรับน้ำหนักได้อย่างน้อย 135 kg ตามระบุในตารางที่ 1 รวมถึงน้ำหนักเพิ่มเติมจากอุปกรณ์ทางทันตกรรมและอุปกรณ์ประกอบของเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรม ตัวอย่างตามที่ผู้ทำระบุ โดยเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมต้องไม่เกิดการทรุดตัวมากกว่า 10 mm

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.11

ตารางที่ 1 การกระจายมวล
(ข้อ 4.6.5)

ส่วนของเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่าง	การกระจายมวล (kg)
ศีรษะและคอ	10
ลำตัวส่วนบนและต้นแขน	45
ลำตัวส่วนล่าง ต้นขา ปลายแขน และมือ	55
ขาและเท้า	25
ทั้งหมด	135

4.6.6 เสถียรภาพ

ขอบฐานเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างต้องไม่กระดก เอียงหรือยกตัวขึ้นจากพื้นในขณะที่มีการทดสอบทั้งแบบมีแรงกดและไม่มีแรงกด โดยการปรับเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างให้อยู่ในตำแหน่งพนักพิงตั้งสูงสุดไปจนถึงพนักพิงอยู่ในแนวระนาบมากที่สุด

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.12

4.6.7 ความทนความดัน (เฉพาะระบบไฮดรอลิก)

ระบบความดันที่ใช้ต้องทนต่อความดันโดยไม่เกิดระเบิดหรือรั่ว

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.13

4.6.8 การระบายความดัน (เฉพาะระบบไฮดรอลิก)

ต้องมีระบบระบายความดันส่วนเกินของระบบไฮดรอลิกที่อาจเกิดขึ้น

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 8.14

4.7 ความปลอดภัยทางไฟฟ้า

4.7.1 อุปกรณ์กันความผิดพลาด (failsafe device)

แก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรมต้องถูกกระตุ้นให้ทำงาน และถูกควบคุมด้วยสวิตช์เฉพาะแต่ละจุด ให้ทดสอบโดยลัดวงจร จำลองการบกพร่องของสวิตช์ที่ละตัว และปรับแก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรม ตัวอย่างให้เคลื่อนไหวตามภาวะปกติ และต้องไม่มีส่วนใดชนกันหรือทำอันตรายแก้อั้วและบุคลากรทางทันตกรรม

4.7.2 กำลังไฟฟ้าด้านเข้า (power input)

แรงดันไฟฟ้าต้องไม่เกิน 250 V 1 เฟส ความต้านทานไฟฟ้าภายในสูงสุด 0.1 Ω
การทดสอบให้เป็นไปตาม IEC 60601-1-1 ข้อที่ 3.201.3

4.7.3 เปลือกหุ้มและฝาครอบเพื่อป้องกัน (enclosure and protective cover)

ชิ้นส่วนที่มีไฟฟ้าไหลผ่านต้องอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมหรือมีเปลือกหุ้มหรือมีฝาครอบ
การทดสอบให้เป็นไปตาม IEC 60601-1-1 ข้อที่ 16.201

4.7.4 ระบบการต่อลงดินป้องกัน (protective earthing of system)

ต้องอยู่ในลักษณะที่การปลดวงจรต่อลงดินป้องกันที่จุดหนึ่งจะไม่มีกระทบหรือตัดการต่อลงดินป้องกันของส่วนอื่นในระบบ นอกจากตัดแรงดันไฟฟ้าออกแล้ว
การทดสอบให้เป็นไปตาม IEC 60601-1-1 ข้อที่ 58.201

4.7.5 กระแสไฟฟ้าวัดผ่านเปลือกหุ้มและกระแสไฟฟ้าวัดผ่านผู้ป่วย (enclosure leakage current and patient leakage current)

ต้องไม่เกิน 0.1 mA
การทดสอบให้เป็นไปตาม IEC 60601-1-1 ข้อที่ 19.201

4.7.6 การตัดวงจรระยะสั้นของแหล่งจ่ายกำลังไฟฟ้า (interruption of power supply)

ต้องไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของอุปกรณ์นั้น ๆ
การทดสอบให้เป็นไปตาม IEC 60601-1-1 ข้อที่ 49.201

4.7.7 การสร้างและการจัดวาง (construction and layout)

ต้องมีการป้องกันความเสียหายทางกล เช่น การหุ้มฉนวนของตัวนำ (protection of wiring)
การทดสอบให้เป็นไปตาม IEC 60601-1-1 ข้อที่ 59.201

5. การบรรจุ

- 5.1 แก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรมต้องห่อหุ้มด้วยวัสดุที่สามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการขนส่งและการเก็บรักษา ในกรณีที่แยกแก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรมออกเป็นชิ้นส่วน ให้มีฉลากแสดงชิ้นส่วนนั้น ๆ

6. เครื่องหมายและฉลาก

- 6.1 ที่แก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรมทุกตัว อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
- (1) ประเภท (กรณีควบคุมการทำงานด้วยไฟฟ้า)
  - (2) ชนิดของกระแสไฟฟ้า และจำนวนเฟส
  - (3) แรงดันไฟฟ้าที่กำหนดหรือช่วงแรงดันไฟฟ้า เป็นโวลต์
ในกรณีนี้ไม่รวมถึงเครื่องมือที่มีการติดตั้งแบบถาวร ถ้ามีเครื่องหมายอยู่ภายในแล้ว
  - (4) ความถี่ของไฟฟ้าที่ใช้งาน เป็นเฮิรตซ์
ในกรณีนี้ไม่รวมถึงเครื่องมือที่มีการติดตั้งแบบถาวร ถ้ามีเครื่องหมายอยู่ภายในแล้ว
  - (5) กำลังไฟที่ใช้งาน เป็นวัตต์หรือกิโลวัตต์
ในกรณีนี้ไม่รวมถึงเครื่องมือที่มีการติดตั้งแบบถาวร ถ้ามีเครื่องหมายอยู่ภายในแล้ว
  - (6) จุดต่อสายดินหรือขั้วต่อสายดิน
ในกรณีนี้ไม่รวมถึงเครื่องมือที่มีการติดตั้งแบบถาวร ถ้ามีเครื่องหมายอยู่ภายในแล้ว
  - (7) แบบและข้อกำหนดของฟิวส์ โดยให้ทำเครื่องหมายที่ตัวยึดฟิวส์ ให้เห็นจากภายนอกได้ชัดเจน
  - (8) รุ่นหรือรหัสรุ่นที่ทำ และหมายเลขลำดับ
  - (9) ชื่อผู้ทำหรือโรงงานที่ทำ หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน หรือชื่อผู้จัดจำหน่าย
  - (10) ประเทศที่ทำ
- 6.2 การทำเครื่องหมายและฉลากที่ส่วนควบคุมการทำงาน
สวิตช์หลักต้องระบุให้ชัดเจนที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการควบคุม ต้องแสดงด้วย ตัวเลข อักษร หรือสัญลักษณ์ ที่เห็นได้ง่าย ชัดเจน และเข้าใจง่าย
- 6.3 สัญลักษณ์
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการควบคุมและใช้งานให้กำหนดตาม ISO 9687
- 6.4 สีของสายไฟฟ้า
สีของสายไฟฟ้า ให้เป็นไปตาม มอก. 11
- 6.5 สีของไฟสัญญาณและปุ่มกด
- 6.5.1 สีของไฟสัญญาณ (ถ้ามี) ให้ใช้ตามที่กำหนดในตารางที่ 2 ถ้าใช้ไฟสัญญาณสีเดียวกันมากกว่า 1 ดวง ต้องแสดงหน้าที่แต่ละดวง

ตารางที่ 2 ความหมายของสีของไฟสัญญาณ

(ข้อ 6.5.1)

สี	ความหมาย
แดง	เตือนให้ระวังอันตราย หรือต้องการให้ทำทันที
เหลือง	ระวัง หรือต้องเตรียมตัว
เขียว	พร้อมจะทำงาน

- 6.5.2 ปุ่มกดที่ไม่มีแสงบอก ให้ปุ่มกดเป็นสีแดงเฉพาะกรณีที่ต้องหยุดการทำงาน
- 6.6 เอกสารคำอธิบายด้านเทคนิค รายละเอียดและคู่มือการใช้งาน
ต้องมีเอกสารคำอธิบายด้านเทคนิค รายละเอียดและคู่มือการใช้งานเป็นภาษาไทย เพื่อให้มีความปลอดภัย
ในการใช้งานตามปกติ เอกสารคำอธิบายด้านเทคนิค รายละเอียดและคู่มือการใช้งานให้เป็นไปตาม
ภาคผนวก ข.
- 6.7 ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

7. การชักตัวอย่างและเกณฑ์การตัดสิน

- 7.1 การชักตัวอย่างและเกณฑ์การตัดสินให้เป็นไปตามภาคผนวก ก.

8. การทดสอบ

- 8.1 ข้อกำหนดทั่วไป
- 8.1.1 ให้ใช้วิธีทดสอบที่กำหนดในมาตรฐานนี้ หรือวิธีอื่นใดที่ให้ผลเทียบเท่า ในกรณีที่มีข้อโต้แย้ง ให้ใช้วิธีที่
กำหนดในมาตรฐานนี้
- 8.1.2 หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น การทดสอบที่ระบุไว้ในมาตรฐานนี้เป็นการทดสอบเฉพาะแบบ
- 8.1.3 อุณหภูมิของอากาศ ความชื้น และความดันบรรยากาศของภาวะทดสอบ
ให้ทดสอบแก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างที่อุณหภูมิ 15 °C ถึง 35 °C ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ
45 ถึงร้อยละ 75 ความดันบรรยากาศ 860 mbar ถึง 1060 mbar (645 mmHg ถึง 795 mmHg)
และปราศจากกระแสลมที่จะทำให้การทดสอบไม่น่าเชื่อถือ
- 8.2 การทดสอบระบบหยุดฉุกเฉิน
ปรับให้ทุกส่วนของแก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างทำงานพร้อม ๆ กัน เท่าที่จะทำได้ แล้วเปิดระบบ
หยุดฉุกเฉิน สังเกตสิ่งที่เกิดขึ้น
- 8.3 การทดสอบการดูดซึมน้ำ
หยดน้ำลงบนวัสดุบุนวมแก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่าง 3 ตำแหน่ง ตำแหน่งละ 0.3 cm³ ปล่อยให้วนาน
10 min แล้วตรวจพินิจ
- 8.4 การทดสอบการดูดซึมปรอท
เทปรอทลงบนวัสดุบุนวมแก้อั้วผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่าง 3 ตำแหน่ง ตำแหน่งละ 4 g ปล่อยให้วนาน
2 min เทปรอทออก แล้วตรวจพินิจ
- 8.5 การทดสอบการติดไฟ
- 8.5.1 ภาวะทดสอบ
นำวัสดุหุ้มเบาะรอง (ถ้ามี) และเบาะรองไว้ในห้องที่มีอุณหภูมิ (27 ± 2) °C และความชื้นสัมพัทธ์
(65 ± 5) % นาน 48 h ก่อนนำไปทดสอบ
- 8.5.2 อุปกรณ์
บุหรีไม่มีกั้นกรอง ที่ขายตามท้องตลาด

8.5.3 วิธีทดสอบ

จุดบุหรี 3 มวนจนลูกใหม่ดี แล้ววางบุหรีที่ตำแหน่งต่าง ๆ บนวัสดุหุ้มเบาะรองหรือเบาะรองของเก้าอี้ผู้ป่วยทางทิศธรรมดัวอย่าง ตำแหน่งละ 1 มวน ปลอ่ยให้ไฟลุกลามไปตามมวนบุหรีจนดับไปเอง จากนั้นวัดระยะจากบุหรีถึงขอบไหม้ที่เกิดบนวัสดุหุ้มเบาะรองหรือเบาะรองทุกทิศทางด้วยเครื่องวัดที่วัดได้ละเอียดถึง 0.5 mm ถ้ามีรอยไหม้ยอมให้มีได้ ไม่เกินร้อยละ 30 mm ทุกทิศทาง

8.6 ความทนต่อการทำความสะอาดและการทำลายเชื้อ

ให้ทำความสะอาดและทำลายเชื้อต่าง ๆ ด้านนอกของเก้าอี้ผู้ป่วยทางทิศธรรมดัวอย่าง จำนวน 20 ครั้ง ด้วยผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อตามวิธีที่ผู้ทำแนะนำ โดยเปลี่ยนผ้าและสารที่ใช้ทุกครั้ง

8.7 การทดสอบความทนแรงกดของที่รับศีรษะ

8.7.1 เครื่องมือ

เป็นทดสอบทำจากโลหะกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 100 mm และมีความหนาของขอบ 15 mm

8.7.2 วิธีทดสอบ

ปรับเก้าอี้ผู้ป่วยทางทิศธรรมดัวอย่างให้อยู่ในท่าเอนเต็มที่และยึดที่รับศีรษะออกจนสุดหรือตามระยะที่ผู้ทำระบุ วางแป้นทดสอบที่กึ่งกลางของที่รับศีรษะ แล้วให้แรงกด 300 N นาน 1 min ในทิศทางต่ำลง โดยตั้งฉากกับระนาบของที่รับศีรษะ ตรวจสอบที่รับศีรษะ

8.8 การทดสอบความทนแรงกดและแรงดันของที่วางแขน

8.8.1 เครื่องมือ

เป็นทดสอบทำจากโลหะกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 100 mm และมีความหนาของขอบ 15 mm

8.8.2 วิธีทดสอบ

วางแป้นทดสอบที่ตำแหน่งที่จะทำให้เกิดความเสียหายให้กับที่วางแขนได้มากที่สุด แล้วให้แรงกดในแนวตั้งต่ำลง 335 N นาน 1 min หลังจากนั้นให้แรงกดในแนวนอน 220 N ในตำแหน่งเดียวกัน ในทิศทางเข้าและออกจากที่วางแขน ตรวจสอบที่วางแขน

8.9 การทดสอบระยะระหว่างพนักพิงกับพื้นห้อง

8.9.1 เครื่องมือ

เครื่องวัดที่วัดได้ละเอียด 1 mm

8.9.2 วิธีทดสอบ

ปรับเก้าอี้ผู้ป่วยทางทิศธรรมดัวอย่างให้อยู่ที่ระดับต่ำสุด แล้วเอนพนักพิงให้ด้านที่สัมผัสกับหลังผู้ป่วยขนานกับพื้น วัดระยะตั้งฉากระหว่างด้านหลังปลายพนักพิงกับพื้นห้อง

8.10 การทดสอบระยะห่างระหว่างชิ้นส่วนที่เคลื่อนที่ได้

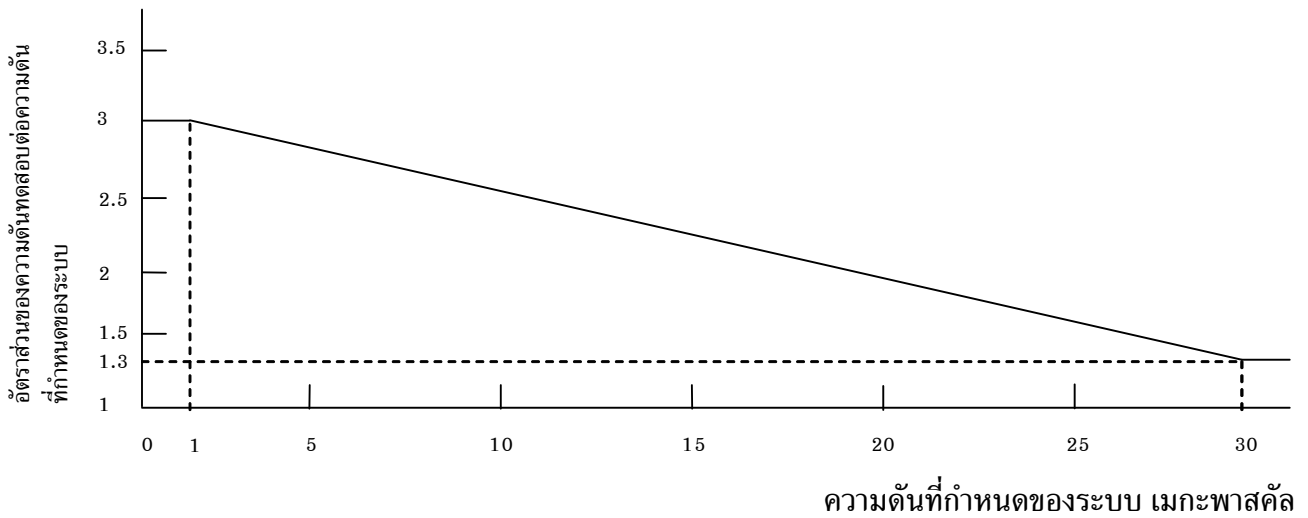
8.10.1 เครื่องมือ

เครื่องวัดที่วัดได้ละเอียด 0.5 mm

8.10.2 วิธีทดสอบ

ทำให้ชิ้นส่วนที่เคลื่อนที่ได้ด้วยพลังงานกลับกับส่วนอื่นที่เป็นคู่กันเปิดเต็มที่หรือเข้ามาใกล้กันเต็มที่ แล้วแต่กรณี วัดระยะห่างระหว่างชิ้นส่วนดังกล่าว

- 8.11 การทดสอบความสามารถในการรับน้ำหนักและการทรุดตัว
- 8.11.1 ให้แต่ละส่วนของเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างรับน้ำหนักตามตารางที่ 1 ทั้งนี้ให้รวมน้ำหนักของอุปกรณ์ประกอบที่มีการติดตั้งตามรายละเอียดของผู้ทำ
- 8.11.2 กระตุ้นเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างให้เคลื่อนที่ขึ้นสูงสุดและลงต่ำสุดอย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 รอบ หลังจากนั้นให้เคลื่อนเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างลงมาในตำแหน่งระดับกลางของความสูงปล่อยไว้นาน 1 h แล้ววัดและบันทึกระยะที่ตกลงมาในแนวตั้งของเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่าง
- 8.12 การทดสอบเสถียรภาพ
- 8.12.1 ติดตั้งเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างตามข้อแนะนำของผู้ทำ ในตำแหน่งสูงสุดบนพื้นราบที่เรียบและแข็ง ทดสอบ 2 ครั้ง โดยครั้งแรกปรับเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างให้พนักพิงตั้งขึ้นสูงสุดและครั้งที่สองปรับเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างให้พนักพิงอยู่ในแนวราบ
- 8.12.2 ติดตั้งเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างตามข้อแนะนำของผู้ทำและมีการกระจายมวลตามตารางที่ 1 รวมทั้งมีการเพิ่มน้ำหนักของอุปกรณ์ประกอบเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตามค่าสูงสุดที่ผู้ทำระบุแล้ว ให้โมเมนต์ $270 \text{ N}\cdot\text{m}$ ในแนวตั้งซึ่งมีศูนย์กลางของฐานเป็นจุดหมุน (รอบฐาน 360°) จะต้องไม่มีส่วนใดของฐานเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างกระดก เอียงหรือยกตัวขึ้นจากพื้น ทดสอบ 2 ครั้งอย่างต่อเนื่อง ทั้งในตำแหน่งพนักพิงตั้งสูงสุดและพนักพิงอยู่ในแนวราบ หลังจากนั้นให้ทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยการปรับพนักพิงตั้งสูงสุดและพนักพิงอยู่ในแนวราบ ด้วยสวิตช์ควบคุมแบบไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้ให้เปิดปิดสวิตช์ 3 ครั้ง ขณะปรับเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่าง ต้องไม่มีส่วนของฐานเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมส่วนใดกระดก เอียงหรือยกตัวขึ้นจากพื้นในขณะที่มีการปรับ
- 8.12.3 เพิ่มแรงกดขนาด 90 N ลงบนตำแหน่งที่ประมาณว่าเป็นตำแหน่งของช่องปากของผู้ป่วย ต้องไม่มีส่วนใดของเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมตัวอย่างกระดก เอียง หรือยกตัวขึ้นจากพื้น
- 8.13 การทดสอบความทนความดัน (เฉพาะระบบไฮดรอลิก)
- ต่อระบบความดันทั้งระบบเข้ากับปั๊มไฮดรอลิกที่เหมาะสม แล้วเพิ่มความดันอย่างช้า ๆ จนถึง 40 % ของความดันทดสอบสุดท้าย รักษาระดับความดันนี้ไว้นาน 60 s หลังจากนั้นจึงเพิ่มความดันจนถึงค่าความดันทดสอบสุดท้ายที่ระบุไว้ แล้วรักษาระดับความดันนี้ไว้นาน 3 min ต้องไม่เกิดการระเบิดหรือรั่ว
- หมายเหตุ* ระบบความดันที่ใช้ต้องเป็นระบบความดันชนิดไฮโดรสแตติก อัตราส่วนของความดันคืออัตราส่วนระหว่างความดันทดสอบต่อความดันที่กำหนดดังแสดงใน รูปที่ 1

รูปที่ 1 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนของความดันทดสอบต่อความดันที่กำหนดของระบบกับความดันที่กำหนดของระบบ (ข้อ 4.6.7 และข้อ 8.13)

8.14 การทดสอบการระบายความดัน (เฉพาะระบบไฮดรอลิก)

ตรวจสอบว่าอุปกรณ์ระบายความดันส่วนเกิน ปลั๊กฟิวส์ ข้อต่อ สายท่อที่ไม่เป็นโลหะ หรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกับการระบายความดัน มีความถูกต้องและตรงตามที่ทำระบุ

ภาคผนวก ก.

การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

(ข้อ 7.1)

- ก.1 รุ่น ในที่นี้หมายถึง แก้วผู้ป่วยทางทันตกรรมแบบเดียวกัน ทำจากวัสดุอย่างเดียวกัน โดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ก.2 การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้ หรืออาจใช้แผนการชักตัวอย่างอื่นที่เทียบเท่ากันทางวิชาการกับแผนที่กำหนดไว้
- ก.2.1 การชักตัวอย่าง
ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน 1 ตัว นำไปทดสอบการบรรจุ เครื่องหมายและฉลาก ส่วนประกอบ และคุณลักษณะที่ต้องการตามลำดับ
- ก.2.2 เกณฑ์ตัดสิน
ตัวอย่างแก้วผู้ป่วยทางทันตกรรมต้องเป็นไปตามข้อ 3. ข้อ 4. ข้อ 5. และ ข้อ 6. ทุกข้อ จึงจะถือว่า แก้วผู้ป่วยทางทันตกรรมรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้

ภาคผนวก ข.

เอกสารคำอธิบายด้านเทคนิค รายละเอียดและคู่มือการใช้งาน (ข้อ 6.6)

ข.1 เอกสารคำอธิบายด้านเทคนิค

- ข.1.1 มิติทั้งหมดของฐานแก๊อ มิติของตำแหน่งที่ติดตั้งแก๊อ รายละเอียดความแข็งแรงของพื้นที่ที่จะติดตั้งแก๊อ วิธีการยึด ตำแหน่งของสายไฟฟ้า
- ข.1.2 พื้นที่ที่น้อยที่สุดที่ต้องใช้ในการติดตั้ง และข้อแนะนำในการติดตั้ง
- ข.1.3 ข้อมูลที่จำเป็นในการประกอบและติดตั้ง เช่น การเคลื่อนที่ทั้งหมด
- ข.1.4 ข้อกำหนดของอุปกรณ์ใช้ร่วมกับแก๊อและชิ้นส่วนที่ถอดออกได้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย และมาตรการหรือภาวะเฉพาะที่ต้องระมัดระวังในการติดตั้ง
- ข.1.5 ความดันที่กำหนดของระบบความดันไฮดรอลิกที่ใช้
- ข.1.6 วิธีถอดและประกอบชิ้นส่วนที่ถอดออกได้ และวิธีถอดและประกอบอุปกรณ์ใช้ร่วมกับแก๊อรวมทั้งสิ่งที่ต้องระวังเป็นพิเศษเพื่อให้ใช้ได้อย่างปลอดภัย
- ข.1.7 น้ำหนักแก๊อ
- ข.1.8 การทำงานและขีดความสามารถของแก๊อ
- ข.1.9 ค่าแรงบิดสูงสุดที่เกิดขึ้นจากการนำอุปกรณ์ที่มาติดตั้งประกอบกับแก๊อแล้วใช้งาน และแก๊อต้องยังคงมีเสถียรภาพอยู่
- ข.1.10 คุณลักษณะของแหล่งจ่ายกำลังไฟฟ้า (แรงดันไฟฟ้า ความถี่ พิกัดของฟิวส์) และแผนภาพการต่อสายไฟฟ้า
- ข.1.11 แบบและข้อกำหนดของฟิวส์ที่ใช้ในวงจรแหล่งจ่ายกำลังไฟฟ้าประธานและอยู่ด้านนอกของแก๊อ หากไม่ได้ระบุไว้ที่ตัวยัดฟิวส์

ข.2 รายละเอียดและคู่มือการใช้งาน

- ข.2.1 คำอธิบายหน้าที่ของอุปกรณ์ควบคุมการทำงาน
- ข.2.2 ความหมายของสัญลักษณ์ ไฟสัญญาณ และอื่น ๆ
- ข.2.3 วิธีใช้
- ข.2.4 รายละเอียดของวัสดุที่จะเปลี่ยนทดแทนเมื่อวัสดุที่ใช้อยู่เดิมหมดอายุ หรือเสื่อมสภาพ
- ข.2.5 วิธีหยุดการทำงานของส่วนหนึ่งส่วนใดของแก๊อที่สังเกตได้จากไฟสัญญาณหรืออื่น ๆ ว่าเครื่องผิดปกติ รวมทั้งวิธีแก้ไขเบื้องต้น
- ข.2.6 วิธีตรวจสอบแก๊อเพื่อให้ยังคงสภาพความปลอดภัย วิธีการบำรุงรักษาที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำ และความถี่ของการบำรุงรักษา
- ข.2.7 ข้อแนะนำสำหรับขั้นตอนการเดินเครื่องและการบำรุงรักษาเป็นประจำ
- ข.2.8 วิธีทำความสะอาดและสารเคมีที่ใช้ รวมทั้งการใช้รูปภาพประกอบในการแสดงตำแหน่งที่กล่าวถึง
- ข.2.9 คำอธิบายอุปกรณ์ควบคุมแต่ละชิ้นและรายละเอียดอื่น ๆ ที่ช่วยทำให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งาน
- ข.2.10 สำหรับแก๊อที่มีแหล่งจ่ายพลังงานสำรอง ควรมีข้อความเตือนให้มีการตรวจสอบความพร้อมของแหล่งจ่ายพลังงานสำรอง เพื่อให้พร้อมสำหรับใช้โดยอัตโนมัติ

ภาคผนวก ค.

การแบ่งประเภทเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรม

ค.1 การแบ่งประเภทในมาตรฐานนี้จะใช้กับเก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมที่ควบคุมการทำงานด้วยไฟฟ้าเท่านั้น

ค.1.1 การแบ่งประเภทตามรูปแบบของการป้องกันการเกิดช็อกไฟฟ้า

เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมแบ่งประเภทตามมาตรฐาน IEC 60601-1-1 ดังนี้

ค.1.1.1 บริภัณฑ์ประเภท I (Class I equipment)

เป็นเครื่องมือซึ่งมีรูปแบบการป้องกันการเกิดช็อกไฟฟ้าที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับฉนวนมูลฐานเพียงอย่างเดียว แต่ยังมี การป้องกันเพิ่มเติมโดยมีการต่อส่วนนำไฟฟ้าเข้ากับตัวนำต่อลงดินป้องกัน (protective earth conductor) เพื่อป้องกันส่วนนำไฟฟ้านั้น ในกรณีที่มีฉนวนมูลฐานล้มเหลว

ค.1.1.2 บริภัณฑ์ประเภท II (Class II equipment)

เป็นเครื่องมือซึ่งมีรูปแบบการป้องกันการเกิดช็อกไฟฟ้าที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับฉนวนมูลฐานเพียงอย่างเดียว แต่ยังมี การป้องกันเพิ่มเติมโดยการใช้ฉนวนคู่หรือฉนวนเสริม และไม่มีการใช้สายดินในกระบวนการติดตั้ง

ค.1.2 การแบ่งประเภทตามความสามารถในการป้องกันการเกิดช็อกไฟฟ้า

เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมจัดเป็นบริภัณฑ์แบบ B เท่านั้น (type B equipment)

หมายเหตุ บริภัณฑ์แบบ B หมายถึง บริภัณฑ์ประเภท I หรือประเภท II หรือบริภัณฑ์ที่มีแหล่งกำลังไฟฟ้าภายในที่มีความสามารถในการป้องกันการเกิดช็อกไฟฟ้าตามรายละเอียดดังนี้

1. ยอมให้เกิดกระแสไฟฟ้ารั่วไหลได้
2. มีระบบสายดินป้องกันการเกิดช็อกไฟฟ้า (ถ้ามี)

ตัวอย่างบริภัณฑ์แบบ B ได้แก่ บริภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้กับด้านในและด้านนอกร่างกายของผู้ป่วย ยกเว้นบริภัณฑ์ที่ใช้กับหัวใจโดยตรง

ค.1.3 การแบ่งประเภทตามวิธีการควบคุมการทำงาน

เก้าอี้ผู้ป่วยทางทันตกรรมจัดเป็นบริภัณฑ์ประเภทที่มีวิธีการทำงานแบบหยุดพัก ไม่ต่อเนื่อง